

Sulak Alan Yönetim Planı Süreci Gediz Deltası Örneğinde Sosyo- Ekonomik Analiz Çalışmaları(*)

İpek ÖZBEK SÖNMEZ** - Ortaç ONMUŞ***

Eko-sistem üzerindeki çevresel tehditler, tüm dünyada doğal alanların korunması ve sürdürülebilirliği konusundaki yaklaşımların, uluslararası ölçekten, yerel ölçeğe kadar uzanan bir perspektif içerisinde tartışılmasına ve bu konuda çözüm arayışlarına gidilmesine neden oldu. Artık ülke ve kentler sahip oldukları doğal alan varlıkları ile anılmaya başladılar ve söz konusu varlığın koruma kullanma dengesinin sağlanabilmesi için, uluslararası ve ulusal yaptırımların yanı sıra, yönetim kademeleri, sivil toplum kuruluşları, medya ve akademisyenler, bilgilendirme ve bilinçlendirme ile bireylerin de koruma sürecine katılımını sağlamaya başladı.

Doğal alanlar konusunda böylesi bir bilinçlenme, planlama süreçleri açısından da yeni açılımlar sağladı. Çok çeşitli dinamiklerin etkisi ile büyüyen kentlerde, farklı aktörlerin varlığı ve söz konusu aktörlerin seslerini resmi ya da sivil platformlarda duyurabilmeleri, planlama sürecinde koruma-kullanma dengesini sağlama konusunda plancının üzerindeki baskıyı kısmen de olsa hafifletmeye başladı. Son 15-20 yılda sürecin bu şekilde işlemesi pek çok yerleşmede farklı alanlardaki koruma süreçlerinin başarılı olması için çeşitli avantajların yaratılmasına neden oldu.

Söz konusu sürecin başarı sağladığı alanlardan birisi de sulak alanlardır. Sulak alanlardaki biyo-

lojik çeşitliliğinin ve ekolojik dengenin korunması ve sürdürülebilirliği amacıyla pek çok ulusal/uluslararası yasalar ve şartlar oluşturuldu. Böylelikle sulak alanların küresel ölçekte korunması amacıyla uygulamalar yapılmaya başladı.

Ülkemizin en önemli sulak alanlarından olan Gediz Deltası içinde bugün biyolojik ve ekolojik çeşitliliğinin korunarak akılcı kullanımının sağlanması amacıyla yönetim planı süreci başlatılmıştır. Bu çalışmada Gediz Deltası yönetim planı sürecinin ilk aşamasını oluşturan sosyo-ekonomik analizlerin değerlendirilmesinin yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda çalışmada öncelikle sulak alan yönetimi ve ülkemizdeki sulak alan yönetim planı hazırlama süreçlerine kısaca değinilecek, daha sonra Gediz Deltası'nda gerçekleştirilmiş olan sosyo-ekonomik analiz çalışmasının sonuçları değerlendirilecektir.

Sulak Alanlarda Yönetim Planı Hazırlama Süreci

Sulak alanlar insan ve doğanın etkenlerine açık dinamik alanlardır. Bu alanlarda biyolojik çeşitliliğin ve üretkenliğin, bir başka anlatımla ekolojik özelliklerinin korunabilmesi için kaynakların akılcı kullanımının sağlanması gerekmektedir. Yönetim planı ise, akılcı kullanımı sağlayabilmek için sulak alanların kullanıcıları,

**Yrd. Doç. Dr.,
Dokuz Eylül
Üniversitesi,
Şehir ve Bölge
Planlama Bölümü

***Sulak Alan
Envanter
Sorumlusu, Doğa
Derneği - EgeDoğa
Derneği, Doktora
Öğrencisi, Ege
Üniversitesi, Fen
Bilimleri Enstitüsü,
Biyoloji Bölümü.

* Bu çalışma EgeDoğa Derneği ve İzmir Kuş Cenneti Koruma ve Geliştirme Birliği için 2006 yılında hazırlanmış olan "Gediz Deltası Yönetim Planı-Sosyo Ekonomik Analiz Raporu"nın sonuçlarına dayanarak hazırlanmıştır. İzmir Kuş Cennetini Koruma ve Geliştirme Birliği'nden alınan maddi destek ve Ege Doğal Yaşamı Koruma - EgeDoğa Derneğinin sağladığı organizasyon ve destek için teşekkür ederiz.

Katılımcı olmayan bir yönetim planlama süreci eksik olacaktır ve uygulama sıkıntıları yaşanması nedeniyle planlama hedeflerine ulaşmakta güçlük yaşanacaktır.

mülkiyet sahipleri ve diğer ilgi grupları arasında anlaşmaya olanak tanıyacak mekanizmaları sağlamayı hedefleyen bir süreçtir. Burada önemle vurgulanması gereken konu, yönetim planının bir son değil süreç olduğudur. Yönetim planı süreci içerisindeki sulak alan her zaman gözlem altında tutulmalı, değişikliklere uyum sağlayabilmeli, ya da onları yönlendirebilmelidir.

Yönetim planı sürecinin her aşaması şeffaf olmalı ve alanla ilgili tüm grupların katılımı sağlanmalıdır. Katılımcı olmayan bir yönetim planlaması süreci eksik olacaktır ve uygulama sıkıntıları yaşanması nedeniyle planlama hedeflerine ulaşmakta güçlük yaşanacaktır. Yönetim planı uygulama sürecinde, sürecin işleyişini sağlayacak bir kurumsal yapıya gereksinim duyulmaktadır. Bu nedenle yönetim planı tüm ilgi gruplarının katılımıyla bir yönetim birimi tarafından uygulamaya geçirilmelidir.

Mekansal olarak sulak alanlar, sulak alanı oluşturan diğer ekosistemler (akarsu su toplama havzaları, deltalar, kıyısız ekosistemler gibi) ile etkileşim içindedir. Bu nedenle sulak alan yönetim planı süreci geniş ölçekli olarak geliştirilerek, bu alanları da içine alan bütünlük bir yönetim planı anlayışıyla geliştirilebilirler.

Bir yönetim planı ile amaçlanan; öncelikle alan yönetiminin amaçlarının, ekosistemi etkileyebilecek ya da etkileyen faktörlerin belirlenmesi, farklı ilgi gruplarının öncelikleri arasındaki çatışmaları çözümü ve yönlendirebilmesi, hedefleri gerçekleştirebilmek için gerekli yönetim biçimini tanımlayabilmesi, (örneğin bazı türlerin korunması için önlemler alınması, söz konusu önlemlerin belirlenmesi ve yapılacak faaliyetlerin maliyetlerinin belirlenmesi gerekebilir), devamlılığı olan ve etkin bir yönetimi sağlaması, yönetim için gerekli kaynakları niteliksel ve niceliksel olarak tanımlayıp finansman yönetimi konusunda bütçelendirmeyi gerçekleştirebilmesi, ilgi grupları, alanlar ve farklı kurumlar arasında iletişim sağlaması, yönetimin etkin ve etkili olduğunu göstermesi, başka bir anlatımla fayda-maliyet analizi için temel oluşturması, yerel, ulusal ve uluslararası politikalar ile uyum içerisinde olmasıdır.¹

“Sulak Alan Yönetim Planı Süreci”ni temelde 3 grupta toplayabiliriz:

1. Amaç ve hedeflerin belirlenmesi

2. Analiz

2.1. Sosyo-ekonomik analiz

2.2. İlgi grupları analizi

3. Yönetim planının hazırlanması

Bu çalışma, yönetim planı sürecinin bilgi toplama aşaması üzerinde odaklanmaktadır. Yönetim planı süreci, çok daha ayrıntılı biçimde değerlendirmeleri gerektirmektedir.

Sulak alanların yönetim planının hazırlanması sürecinde iki grup bilgiye ihtiyaç bulunmaktadır. Birinci grup bilgi, alandaki aktiviteleri ve kullanıcıları tanımlayan ve analiz eden çalışmadır. İkinci grup çalışma ise, ilgi grupları analizidir.

Aktiviteler ve Kullanıcılar

Tanımlama

- Deltada sürdürülmekte olan temel sosyo-ekonomik aktiviteler,
- Sosyo-ekonomik aktiviteler ile ilgili sayısal veriler,
- Aktiviteleri hangi sosyal grupların gerçekleştirdiği,
- Aktivitelerin deltanın hangi kesimlerinde gerçekleştirildiğinin ve aktivitelerin yoğunluğunun belirlenmesi.

Analizler

- Deltada sürdürülmekte olan her aktivite için tehdit oluşturan unsurlar nelerdir?
- Aktiviteyi gerçekleştiren kişiler, tehditlerin neler olduğunu düşünmektedir?
- Deltada yaşayanlar, gelecek 20 senede delmayı nasıl görmek isterler? İdeal vizyonları nedir?

İlgi Grupları Analizi

İlgi grupları yalnızca deltadaki alan kullanıcıları değildir. Aynı zamanda yerel ve ulusal yönetim birimleri, bilim adamları, sivil toplum kuruluşları vb. delta ile ilgili kurum, kuruluş ve kişilerdir.

İlgi gruplarının;

- Delta ile olan ilişkileri,
- Roller ve sorumlulukları,
- Yönetim planından nasıl etkilenebilecekleri ve nasıl reaksiyon gösterebilecekleri,
- Aktivitelerinin deltanın değerleri üzerindeki baskın etkisinin neler olduğu bilinmelidir.²

İlgi grupları analizleri aynı zamanda farklı gruplar arasındaki etkileşimlerin doğasını ve etkinliğini de içermeli, su kaynaklarının kullanımında ilgi gruplarının güçlü ve zayıf yönleri potansiyel rolleri çerçevesinde değerlendirilmelidir.³

Türkiye’de Sulak Alanların Yönetimi

Ülkemiz 1994 yılında taraf olduğu Ramsar sözleşmesi gereğince uluslararası kriterlere uygun olarak Ramsar alanı olarak tarif edilen alanlar için yönetim planı hazırlamak ve uygulamakla yükümlü hale gelmiştir. Ramsar Sözleşmesi’nin ulusal düzeyde uygulamasını sağlamak amacıyla 17.05.2005 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği” ve 2003 yılı başında uygulamaya konulan “2003-2008 Ulusal Sulak Alan Stratejisi” hükümleri de Ramsar Sözleşmesi listesine dahil edilen sulak alanların yönetim planlarının hazırlanmasını öngörmektedir.

2005 tarihli Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, sulak alan yönetim planını, sulak alanların akılcı kullanımını sağlamak üzere koruma, kullanım, araştırma, izleme ve denetim gibi etkinliklerin ve tedbirlerin tümünü bütüncül bir yaklaşımla tanımlayan planlar olarak tarif etmektedir. Ayrıca söz konusu yönetmelik çerçevesinde, “yönetim planlarının hazırlanması sürecine, ilgili bakanlıkların, valiliklerin, yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşların ve bilim adamlarının katılımı sağlanır” hükmü yer almaktadır. Yönetim planlarının hazırlanması ve uygulanması aşamalarında ise, “Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planı

Rehberi”nin esas alınarak, uluslararası öneme sahip her bir sulak alan için yönetim planının yapıldığı veya yaptırıldığı yine aynı yasa çerçevesinde belirtilmiştir.

Sulak alanların akılcı kullanımını sağlamak amacıyla, Ramsar sözleşmesi ve Sulak Alan Yönetim Planı Rehberi doğrultusunda yönetim planı hazırlanan ilk sulak alanımız, Göksu Deltası olmuştur. 1998’de uygulanmaya başlanan Göksu Deltası Yönetim Planı’nı, 2001 yılında Manyas Kuş Cenneti (Gölü) Yönetim Planı ve 2003 yılında uygulanmaya başlayan Uluabat Gölü Yönetim Planı izlemiştir.⁴

Ülkemizde sahip olduğu özellikler bakımından Ramsar alanı olabilecek 62 adet sulak alanımız bulunmaktadır. Ramsar Sözleşmesi listesine, uluslararası öneme sahip bu alanlardan Bakanlıkça 2005 yılı sonuna kadar 18 tanesinin daha dahil edilerek, toplam sayının 27’ye yükseltilmesi hedeflenmiştir.⁵

Gediz Deltası Yönetim Planı Süreci

Yıl boyu barındırdığı 270’ten fazla kuş türü, sayısı 80-120 bin arası değişen su kuşu, 700’den fazla bitki türü, sayısız balık ve omurgasız canlı ve birçok memeli hayvan nedeniyle ülkemizin en önemli sulak alanlarından birisi olan Gediz Deltası, sahip olduğu yüksek biyo-çeşitlilik nedeniyle “Önemli Kuş Alanı” (ÖKA) ve “Önemli Doğa Alanı” (ÖDA) olarak belirlenmesinin yanı sıra, 15.04.1998 tarihinde Çevre Bakanlığınca “Özellikli Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkındaki RAMSAR Sözleşmesi”ne dahil edilmiştir. Böylelikle deltanın yönetim planlaması süreci 2004 yılında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından başlatılmıştır.⁶ Söz konusu yasal yükümlülükler çerçevesinde Gediz Deltası’nın karşı karşıya kaldığı çevresel sorunların tespiti ve çözümünün yanı sıra alanın koruma yaklaşımı akılcı kullanımının sağlanması için önerilerin geliştirilmesi amaç-

² Perennou, C. 2005, “Sulak Alan Yönetimi ve Planlaması Kursu”, Tour du Valat Biyoloji Enstitüsü, Arles, Fransa

³ Matthews, M. M., 2002, Regional Stakeholder Analysis for the Caspian Environment Programme, (yayınlanmamış rapor)

⁴ Tırıl, Alpay, 2005, Akılcı Kullanım Işığında Sulak Alanların Yönetimi Gediz Deltası Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı)

⁵ www.hedefsifiryokulus.org

⁶ Yönetim Planı hazırlama sürecine katkı koyan diğer taraflar; İzmir Valiliği, İzmir Kuş Cennetini Koruma ve Geliştirme Birliği, Ege Doğal Yaşamı Koruma Derneği (EgeDoğa) ve Doğa Derneği’dir.

lanmıştır. Bu çerçevede yönetim planı hazırlama sürecinin ilk aşaması gerçekleştirilmiştir. Planın ilk aşaması, Gediz Deltası'nda yaşanan sorun ve potansiyellerin tespitini içeren sosyo-ekonomik analizleri içermektedir.

Sosyo-Ekonomik Analiz Alanı

Analizler, Ramsar Alanı'nı doğal olarak bütünlükten ekosistemleri de içine alacak şekilde Gediz Deltası'nın doğal özelliklerini koruyan, kuzeyde Foça tepeleri, güneybatıda Çilazmak Dalyanı'nın Ramsar Alanı içerisinde kalan açıkları ve güneydoğuda Gediz Nehri'nin Çiğli Belediyesi sınırları içerisinde kalan en doğudaki eski yatağına kadar olan alanı içermektedir.

Sosyo-Ekonomik Analizlerin Kapsamı

Sosyo-ekonomik analiz çalışmaları çerçevesinde, öncelikle deltada alan kullanımı gerçekleştiren faaliyetler tespit edilmiştir. Daha sonra söz konusu faaliyetlerin yoğunluğu, mekansal dağılımları ve deltanın doğal yapısı üzerindeki etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Analizlerin bir diğer önemli bölümü ise, deltanın yerel halkı ile yapılan görüşmelere dayanmaktadır. Bilindiği üzere alanın kullanıcılarının delta üzerindeki faaliyetleri, beklentileri ve geleceğe ilişkin görüşleri, deltanın geleceğinin belirlenmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Bu çerçevede öncelikle deltada yaşayan halkın aile ve hane halkı yapısı, yaş yapısı, doğum yerleri, eğitim durumu, işgücü yapısı, gelir ve sosyal güvence durumu ile göç durumu ile ilgili olarak bilgi elde edilmiştir. Bu bilgilerin yanı sıra yapılan görüşmelerde, deltada yaşayan ve deltayı tarım, hayvancılık ve balıkçılık gibi faaliyetler ile kullanan hane halkları ile özel olarak söz konusu sektörlerle ilişkin detaylı görüşmeler yapılmış ve bu sektörlerin deltadaki kullanım yoğunluğu ile delta üzerindeki etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Örneğin, tarım, hayvancılık ve balıkçılık sektörleri ile ilgili olarak söz konusu sektörlerde çalışan kişi sayısı, sektörel alan kullanımları, ürün deseni, ürünlerin pazarlama alanları, üretim sürecinde ilaç kullanımı, organizasyon yapısı, sektörler itibarıyla üretimden elde edilen gelir ve giderlerin yanı sıra, bu sektörler açısından deltada yaşanan sorunlar, beklentiler ve sektörler itibarıyla gelecek öngörülerini tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca deltada yaşayan tüm kesimlere, alan kullanımı gerçekle-

tiren faaliyetlerle ilgili olarak görüşler sorulmuştur. Bu görüşler, yönetim planı sürecinin ileriki aşamalarında diğer ilgi gruplarının görüşleri ile karşılaştırılacaktır.

Sosyo-Ekonomik Analiz Yöntemi

Sosyo-ekonomik analiz çalışmalarında deltaya ilişkin sorun ve potansiyelleri tespit edebilmek için iki farklı analiz çerçevesi kurulmuştur. Birinci grup analiz, deltanın mevcut mekansal ve sosyo-ekonomik yapı özelliklerini, ilçe bazında elde edilen verilere ve gözlemlere dayanarak açıklamaktadır. İkinci grup analiz ise, deltanın Yönetim Planı sınırları kapsamı içerisinde kalan kısmında gerçekleştirdiğimiz anket görüşmelerine dayanmaktadır.

Anket görüşmeleri Menemen ve Çiğli ilçe sınırları içerisinde yer alan kırsal nitelikli 9 yerleşmede (Maltepe, Süzbeyli, Tuzçullu, Günerli Seyrek, Süzbeyli, Sasalı, Kaklıç, Gerenköy, Bağarası) gerçekleştirilmiş, toplam 430 adet anket uygulanmıştır. Anketler, yerleşme nüfusunun yaklaşık olarak %10'una uygulanmıştır. Sonuçlar frekans dağılımlarının ve ortalamaların değerlendirilmesi yoluyla elde edilmiştir.

Gediz Deltası Örneğinde Sosyo-Ekonomik Analiz Sonuçları

İzmir kentinin bitişiğinde yer alan Gediz Deltası'nda bugün pek çok farklı insan faaliyeti sürdürülmektedir. Bu faaliyetlerin bir kısmı, deltanın biyolojik ve ekolojik çeşitliliğinin korunması açısından bir takım tehditler yaratırken, diğer taraftan bazı ekonomik faaliyetlerin varlığı, deltanın İzmir metropolünün kentleşme baskısına karşı direnmesine olanak tanımaktadır. Bir başka deyişle, deltanın biyolojik çeşitliliği açısından tehdit oluşturan bazı faaliyetler, diğer açılardan deltanın geleneksel varlığının sürdürülebilmesi için potansiyel oluşturabilir. Yönetim planı sürecinde yapılması gereken ise, potansiyelleri koruma ve geliştirmenin yanı sıra bazı konularda tehditler ve potansiyeller arasında denge sağlayacak önerileri geliştirmektir.

Gediz Deltası örneğinin tartışıldığı bu çalışmada, sosyo-ekonomik analizlerin sonuçları delta için oluşturdukları potansiyeller ve tehditler bağlamında değerlendirilecektir. Ancak öncelikle şunu belirtmek gerekmektedir: Potansiyeller ve tehdit-

ler, önceden belirlenmiş olan amaçlar ve hedefler doğrultusunda oluşturulmaktadır. Gediz Deltası örneğinde deltanın koruma ve kullanma dengesini sağlayan, ekolojik ve biyolojik çeşitliliği koruyan bir yönetim planı yaklaşımı hedeflenmiştir. Dolayısıyla, belirlenmiş olan potansiyeller ve tehditler, önceden belirlenmiş amaç ve hedefler doğrultusunda oluşmaktadır.

Potansiyeller

Gediz Deltası'nın yönetim planı süreci çerçevesinde farklı alanlarda potansiyellerin var olduğu tespit edilmiştir. Bunların alanın mevcut durumda sahip olduğu koruma statüleri, planlama politikaları, mevcut yönetsel yapı, ekonomik ve sosyal yapı olarak sınıflandırılabilir.

Koruma Statülerine İlişkin Potansiyeller

Sulak alanlarda var olan biyolojik çeşitlilik, tarım ve hayvancılık sektörlerinin aşırı gelişimi, ya da kentleşme baskısı gibi nedenlerle sürekli yok olma tehdidi altındadır. Bu nedenle sulak alanların ulusal ve uluslararası yasalarla ve şartlarla korunma zorunluluğu doğmuştur. Gediz Deltası'nın sahip olduğu koruma statüleri bu anlamda deltanın biyolojik çeşitliliğinin korunarak kullanımı açısından potansiyel oluşturduğu söylenebilir. Söz konusu statüler, deltanın ekolojik bütünlüğünün korunması ve akılcı korumanın sağlanması açısından yasal yaptırıma olanak tanımaktadır.

Deltanın farklı kesimlerinde sahip olduğu koruma statüleri şöyledir:

• Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları

Deltada hem doğal hem de arkeolojik sit alanları mevcuttur. Deltadaki en geniş koruma sınırı statüsü doğal sit alanı statüsüdür. Deltadaki ilk sit alanı statüsü, Koruma Kurulu'nun 4 Nisan 1985 tarih ve 611 sayılı kararı ile verilmiştir. Bu karar, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu tarafından 18.07.1985 tarihli ve 1284 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Bu karara göre Leucaı Antik kentinin bulunduğu alan olan Üçtepeler 1. derece arkeolojik sit; Sukuşu Üretim ve Koruma Sahasının diğer bölgelerini kapsayan tüm alan ise 2. derece doğal sit alanı ilan edilmiştir. Daha sonra Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Kurulu tara-

findan 19.06.1986 tarih ve 1368 sayılı kararı ile önceden 2. derece doğal sit alanı olarak tescillenen Sazlıklar mevkii, 1. derece doğal sit alanı olarak tespit edilmiştir.

18.02.1999 tarihli ve 7770 sayılı İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu kararıyla doğal sit alanları güneyde ve kuzeyde genişlemiştir. Sit alanı sınırları, güneyde Çilazmak Dalyanı'ndan, güneydoğuda Ragıp Paşa Dalyanı'na kadar, kuzeyde ise Ramsar Alanı sınırlarını aşarak Gediz nehri eski yatağına kadar uzatılmıştır. Yine aynı kararla Sasalı Köyü (günümüzde Bel-desi) 3. derece doğal sit alanı olarak tescil edilmiştir. İlerleyen yıllarda yapılan baskılar ve girişimler neticesinde Sasalı bölgesinde 3. derece sit alanı sınırları genişletilmiştir. 2002 yılında İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 03.04.2002 ve 10550 sayılı kararı ile 1. derece doğal sit alan sınırları deltanın güneydoğusunda Mavişehir'e ve pompa hattına kadar genişletilmiştir.

• Ramsar Alanı ve Sulak Alan Koruma Bölgeleri

Deltanın 14900 ha'lık alanı 1998 yılında Ramsar Alanı ilan edilmiştir. Ramsar Alanı kuzeyde Foça tepelerinin güneyinden başlayarak, güneyde Çilazmak Dalyanı'nın açıklarını ve Degaj mevkiini içine alan bölgeyi kapsamaktadır.

• Yaban Hayatı Koruma Sahası

İlk av yasağı 1980'de gelmiş, bu dönemde alan, sezonluk olarak ava kapatılmıştır. Daha sonra 1982 yılında "Su Kuşları Koruma ve Üretim Sahası" ilan edilmiştir. Söz konusu alan, Çilazmak Dalyanı, Çamaltı Tuzlası, Homa Dalyanı, Üçtepeler, Kırdenez Dalyanı, Sazlıkları ve Kozluca Seddi arası bölümü kapsamaktadır. (Şu anki yaban hayatı koruma sahasını kapsayan alan) 1984 yılında aynı alan "Yaban Hayatı Koruma Sahası" ilan edilmiştir ve bu koruma statüsü halen devam etmektedir.

• Diğer Koruma Statüleri

Delta yukarıda açıklanan ve alanda direk koruma sınırı ve uygulamaları getiren uygulamalar haricinde çeşitli uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınmıştır. Bern Sözleşmesi, türleri yaşam alanları ile birlikte koruyan bir

Bir bölgenin dengeli bir biçimde korunması ve kullanılması için yönetim birimlerinin, yerel halkın, bireyle- rin söz konusu sürece katılımının sağlanması gerekmektedir.

PLANLAMA
2006/3

sözleşmedir. Bu nedenle Bern Sözleşmesi gereğince ek listeleri altında yer alan türlerin yaşam alanları da korunmak durumundadır. Ayrıca 2000 yılından sonra Gediz Deltası Bern Sözleşmesi altında “Korunması İçin Özel Çaba Sarf Edilmesi Gereken Alanlar Listesi”ne (Area of Special Conservation Interest - ASCI) dahil edilmiştir.

Barselona Sözleşmesi, Akdeniz’in biyo- çeşitliliğinin korunması üzerine imzalanmış bir sözleşmedir. Bu sözleşme kapsamında korunması gereken türler, sözleşme tarafın- dan belirlenmiştir.

Planlama Politikalarına İlişkin Potansiyeller

Bilindiği üzere, korunması gereken alanların korunması için yalnızca koruma statülerine sahip olmaları yeterli olmamaktadır. Yerel yönetimler, yerel halk, sermaye sahipleri gibi çok çeşitli kesimlerin koruma sürecine katılmaları gerekmektedir. Planlama politikalarını belirleyen yerel yönetimler ise, bu anlamda oldukça önemli ilgi gruplarından birisini oluşturmaktadır. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin Gediz Deltası’na ilişkin planlama politikalarının üst düzeyde koru- macı bir anlayışa sahip olduğu görülmektedir. Çünkü İzmir nazım imar planları çerçevesinde delta, 1989 yılından bu yana, planlama süreçleri içerisinde korumacı bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Aynı yaklaşımın 2005 yılı stratejilerinde de var olduğu görülmektedir. Ancak halihazırda İzmir Büyükşehir Belediyesi arıtma tesislerinden deltaya atık çamur dökülmektedir. Bu durum, deltanın ekolojik ve biyolojik çeşitliliği açısından tehdit oluşturan en önemli unsurlardan bir tanesidir. Dolayısıyla aslında plan kararlarının potansiyel olarak değerlendirilmesi için pratik ile paralellik taşıması gereklidir.

Yönetimsel Yapıya İlişkin Potansiyeller

Yukarıda da bahsedildiği üzere, bir bölgenin dengeli bir biçimde korunması ve kullanılması için yönetim birimlerinin, yerel halkın, birey- lerin söz konusu sürece katılımının sağlanması gerekmektedir. Gediz Deltası bu anlamda da çok önemli potansiyellere sahiptir. Çünkü yerel yönetim birimleri yönetim planlaması sürecini başlatabilmek için gerekli yönetimsel birimleri oluşturmuşlar, bunun yanı sıra sivil inisiyatif olarak tanımlayabileceğimiz bireyler ve gruplar,

deltanın korunması ve tanınması süreci içerisinde yer almışlardır.

• Yönetim Birimleri

Delta pek çok farklı ilçenin ve farklı beledi- yelerin sınırları içerisinde yer almaktadır. Dolayısıyla yönetsel anlamda bu durum, delta için sorun oluşturmaktadır. Ancak bu sorunun aşılabilmesi için 2003 yılında “İzmir Kuş Cennetini Koruma ve Geliştirme Birliği” kurulmuştur. Birlik, deltadaki belediyeler, köy muhtarlıkları, kaymakamlıklar ve İl Özel İdaresi’nden oluşmuştur. Farklı kesimleri bir araya getirerek, çevresel tehditlerin etkilerinin en aza indirilmesi ve Kuş Cenneti’nin ulusal ve uluslararası ölçekte tanınırlığını sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Farklı idari birimler arasında karar geliştir- mede, koordinasyonu sağlaması anlamında Birlik, yönetim açısından önemli bir potan- siyeli oluşturmaktadır.

• Sivil İnisiyatif

Deltanın tanınırlığına ve korunmasına katkı sağlayan bireyler ve gruplar bulunmaktadır. Öncelikle akademisyenler tarafından ekolojik ve biyolojik önemi tespit edilmiş olan alanın tanıtımı ve korunması konusunda EgeDoğa ve Doğa Dernekleri, Ege Üniversitesi Kuş Gözlem Topluluğu gibi sivil toplum kuruluş- ları ve Atlas Dergisi gibi medya kuruluşları tarafından oluşturulan sivil inisiyatif, çalışma- larını sürdürmektedir.

Ekonomik Yapıya İlişkin Potansiyeller

Deltanın korunma ve kullanma dengesinin sağlan- ması sürecinde ekonomik faaliyetler büyük önem taşımaktadır. İzmir’in kentleşme baskısı altında deltada sürdürülmekte olan ekonomik faaliyetler, aslında deltanın ekolojik ve biyolojik çeşitliliğinin de korunmasına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle deltada var olan çeşitli sektörel faaliyetler çok önemli potansiyelleri oluşturmaktadır.

• Tarım Sektörü

Tarım deltanın en önemli ekonomik faaliyet- lerinden birisidir. Deltada yaşayan işgücünün birinci ekonomik faaliyetidir. İşgücünün %38’i tarım sektöründe çalışmaktadır. Hanelerle yapılan görüşmelerde ise hanele- rin %43’ünün tarımsal faaliyette bulunduğu

tespit edilmiştir. Küçük ve orta büyüklükte tarım arazilerin yoğunlaştığı (tarım arazilerinin %66'sı 100 dönüme kadardır) deltada yetiştirilen ürünlerin başında pamuk, buğday, ve mısır gelmektedir. Deltada zeytincilik ve sebze yetiştiriciliğinin çok fazla yapılmadığı görülmektedir. Meyve üretimi açısından ise yine Menemen ilçesi zengin bir tablo sunmaktadır. İzmir ilinde üretilen çileğin yaklaşık olarak tamamı Menemen ilçesinde yetiştirilmektedir. Ürünler büyük bir çoğunlukla İzmir ili ve çevresine pazarlanarak İzmir ilinin gereksinimlerini karşılamaya katkı sağlamaktadır. Tarım sektöründe çalışanların yarısı kooperatifler aracılığıyla çalıştıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla kooperatifler şeklindeki örgütlenme deltada kısmen gerçekleşmiştir. Tarım sektörü deltanın en önemli ekonomik potansiyellerinden birisidir.

• Hayvancılık Sektörü

Gediz Deltası'nda hayvancılık tarım sektörü kadar gelişmemiştir. Ancak yine de görüşülen yerleşmelerdeki hanelerin yaklaşık %25'inde hayvancılık ile uğraşan aile mevcuttur. Deltada yapılan hayvancılık, küçük ve orta ölçekli olarak nitelendirilebilir. Hayvancılıkla uğraşan hanelerin %89'u 1-50 adet arasında küçükbaş hayvana sahip olduklarını belirtmişlerdir. Pazarlama alanı çoğunlukla İzmir ve çevresi ile sınırlı olan hayvancılığın, deltanın yerel halkına ekonomik katkı sağlayan yerel bir sektör olduğu söylenebilir.

• Balıkçılık Sektörü

Balıkçılık deltada gerçekleştirilen bir diğer ekonomik faaliyettir. Denizle bütünleşen deltada denizde ve denize ulaşan nehirlerde hemen her mevsim balıkçılık yapılmaktadır. Balıkçılık büyük bir çoğunlukla deltanın yerel halkı tarafından yapılmaktadır. Deltalıların %11'i balıkçılık faaliyeti ile uğraşmaktadır. Balıkçılık ile uğraşanların %53'ü gelir elde etme amacıyla kendi hesabına çalışmaktadır. Ancak delta aynı zamanda ziyaretçilerin dinlenme amaçlı yaptığı balıkçılık faaliyetlerine de ev sahipliği yapmaktadır.

Elde edilen balık, büyük bir çoğunlukla İzmir içi ve çevresine pazarlanmaktadır. Deltada gerçekleştirilen balıkçılık, genel olarak küçük ölçekli olmasına karşın, 3 hane

yurt dışına balık pazarladıklarını belirtmiştir. Dolayısıyla, deltada balıkçılık sektörünün kısmen de olsa gelişme imkanı bulmuş olduğunu söyleyebiliriz

• Sanayi Sektörü

Organize Sanayi Bölgesi, deltada yaşayanlar açısından da önemli bir iş alanını oluşturmaktadır. Deltada yaşayan işgücünün %15'i sanayi sektöründe çalışmaktadır. Ayrıca deltada ülkemizin tuz ihtiyacının yaklaşık %30'unu karşılayan Çamaltı Tuzlası işletilmektedir.

• Geleneksel Üretim Kolları

Deltada gerçekleştirilen geleneksel üretimler ise çömlekçilik, sepetçilik ve hasırcılıktır. Sepetçilik Menemen'in önemli geçim kaynaklarından birisidir. Sepet yapımında çoğunlukla Gediz Nehri kıyısında bulunan söğüt ağaçlarının dalları kullanılmaktadır. Geleneksel üretim kolları deltanın eko-turizm amaçlı faaliyetleri açısından değerlendirilebilecek önemli bir potansiyeldir.

• Turizm, Rekreasyon ve Eğitim

Gediz Deltası dünyaca önemli bir sulak alan, Önemli Kuş Alanı (ÖKA) ve Önemli Doğa Alanı (ÖDA) özelliği taşımakta ve İzmir ili içerisinde önemli bir turizm alanını oluşturmaktadır. Bölge aynı zamanda gezme, dinlenme ve kuş gözlemciliği yapmak isteyen ziyaretçilere açıktır. Deltanın yaban hayatı açısından barındırdığı zenginlik, yaban hayatının ve doğal yaşamın araştırılması, tanınması ve tanıtılması için çok önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Bu potansiyel uygun şekilde kullanıldığı takdirde deltanın bir eğitim merkezi halini alma ihtimali çok yüksektir. Ayrıca Kuş Cenneti'nde Leucaı antik kenti bulunmaktadır. Bütün bu özellikler deltada eko-turizm sektörünün gelişimine önemli katkılar sağlayabilecek potansiyellerdir ve aynı zamanda İzmir kentinin ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli katkı sağlayacaktır.

Sosyal Yapıya İlişkin Potansiyeller

Gediz Deltası sosyal yapı özellikleri konusunda sahip olduğu potansiyeller açısından da İzmir ili içerisinde yer alan özel bölgelerden birisidir. Deltada çoğunlukla Ege Bölgesi ve özellikle

Yalnızca havzanın değil, deltanın bütününde sanayi tesislerinin atıklarından kaynaklanan kirlilik ve tarımsal üretim sürecinde zirai ilaç kullanımı önemli çevresel tehditlerin başında yer almaktadır.

PLANLAMA
2006/3

İzmir doğumlu genç aileler yaşamaktadır. Genç ailelerin varlığı işgücü açısından potansiyele işaret etmektedir. Ayrıca genç nüfusun eğitim seviyesinin yüksek olması, deltanın geleceği açısından önemli bir potansiyeldir.

Tarım sektöründen sonra deltada yaşayanların çoğunlukla çalıştığı sektörler sırasıyla, hizmetler, sanayi ve ticaret sektörleridir. İzmir Büyük Kenti'nin bitişiğinde yer alan deltanın işgücü, iş olanakları açısından zengin olanaklara sahiptir ve işgücü iş olanaklarına kolaylıkla erişim sağlayabilmektedir. Delta içinde veya deltaya yakın yerleşmelerde çalışanların toplam çalışanlar içinde %78 oranında olduğu anket görüşmeleri sonucunda tespit edilmiştir.

Düzensiz işlerde çalışan kadın sayısının az olması, kadınlar açısından avantaj olarak değerlendirilebilir. İş arayan kadın sayısı da oldukça azdır.

Tehditler ve Sorunlar

Ekonomik Yapıya İlişkin Tehditler ve Sorunlar

Ekonomik yapıya ilişkin olarak deltanın ekonomik kaynaklarını oluşturan sektörlerin sorunlarına değinilecektir. Söz konusu faaliyetleri gerçekleştiren kişilerle yapılan görüşmelerde pek çok sorunun sektörlerin sürdürülebilirliği konusunda tehdit oluşturduğu belirlenmiştir.

• Tarım Sektörü

Tarım sektöründe en büyük sorun alanını ise, finansman ve tarımsal politikalar ile çevresel/mekansal koşullar oluşturmaktadır. Deltanın en önemli sorununun ise tarımsal ürünün fiyatlarının düşük, maliyetinin ise yüksek olması olarak belirlendiğini söyleyebiliriz. Gelir ve giderler arasındaki dengesizlik, kar oranlarının oldukça düşük kalmasına neden olmaktadır. Gediz Deltası'nın tarım sektörünü etkileyen ikinci önemli sorunu ise, Gediz Nehri'nin suyunun kirliliği, üçüncü önemli sorun ise su kanallarının bozuk olması ve su kısıtlamaları nedeniyle sulama sorunları olarak belirtilmiştir.

Gediz Nehri'nin kirliliği nedeniyle sulu tarımda sorun yaşandığı, sanayi alanlarının ve yerleşmelerin genişlemesinin tarımsal üretimin azalmasına neden olduğu belirtilmiştir. Deltanın yerel halkı, "çevresel kirlenmenin

önlenmesinin tarımsal üretimi arttıracak" görüşüne katılmaktadır.

• Hayvancılık Sektörü

Et ve sütün ucuza satılışı, mera alanı sıkıntısı ve yem fiyatlarının yüksekliği, sıklıkla belirlenen sorunlar arasındadır.

• Balıkçılık Sektörü

Balıkçılar için en büyük sorun alanını çevresel/mekansal koşullar oluşturmaktadır. Bu konuda en büyük sorun Gediz Nehri'nin kirliliği ve Organize Deri Sanayi İşletmeleri'nden gelen atıklar olduğu belirtilmiştir. Balıkçıların bir diğer önemli sorunu ise barınak yetersizliğidir. Bu sorunların yanı sıra balıkçılar, deltada yapılan keyfi balıkçılığın (boş zaman aktivitesi olarak yapılan düzensiz ve kontrolsüz balıkçılık) yapılma tarzı nedeniyle sorun yaşadıkları, kıyıya gidiş yollarının bozukluğu gibi pek çok mekansal ve yönetim-sel soruna işaret etmişlerdir.

• Çamaltı Tuzlasının Geleceğinin Belirsizliği

Çamaltı Tuzlası özelleştirme kapsamına alınmış ve personelin önemli bir kısmı başka kurumlara aktarılmıştır. Bu nedenle ülkemizin tuz ihtiyacının yaklaşık olarak %30'unu karşılayan tuzlanın geleceği belirsizliğini korumaktadır. Çamaltı Tuzlası, nesli tehlike altında olan birçok kuş türü için üreme, beslenme ya da barınma imkanı sağlamaktadır. Örneğin Flamingo (Phoenicopterus ruber) kuş türü ülkemizde sadece iki alanda üremektedir. Bunlardan birisi Çamaltı Tuzlası içindedir. Bu nedenle Tuzlanın var olan doğal özelliklerinin, geleneksel yönetim şeklinin ve amacının değişmesi deltadaki yaban hayatı için son derece büyük tehlikeler barındırmaktadır.

• Geleneksel Üretim Faaliyetlerinin Azalması

Hasırcılık faaliyeti günümüzde giderek azalmıştır. Bunun en temel sebebi gelişen teknoloji sayesinde hasıra olan talebin düşmesidir. Bununla birlikte turistik ve süs amaçlı kullanım için hala az miktarda üretim yapılmaktadır. Üretimin azalmasındaki bir diğer sebep de, tahminen İzmir ve çevresinde doğal ekosistemi bozulmamış olan sulak alanların sayısının yok denecek kadar az olması

sonucu, hasır üretiminde kullanılan ve hasır otu (Typha) olarak bilinen özel bir sulak alan bitkisinin sayısının çok azalmış olmasıdır.

Sosyal Yapı Açısından Tehdit Oluşturan Unsurlar

İşgücünün %24'ü, bir başka deyişle dörtte biri zayıf iş olanaklarına sahiptir. Bu durum, işgücü dağılımları açısından yüksek bir orandır ve delta'nın sosyo-ekonomik yapısı açısından sorun olarak tanımlanması gerektiğini söyleyebiliriz.

Doğal Çevre ve Sağlık Açısından Tehdit Oluşturan Unsurlar

• Kentleşme Baskısı

İzmir kent bütününe bitişik olan Gediz Deltası, İzmir metropolünün kentsel gelişme baskısı altındadır. Özellikle, son 10 yılda Sasalı ve Seyrek'te konut ve sanayi alanı inşa sürecinin artmasıyla birlikte yapı ve nüfus yoğunluğu artış göstermiştir. Söz konusu durum, delta'nın ekonomik faaliyetlerini oluşturan tarım ve hayvancılık sektörleri ile delta'nın ekolojik bütünlüğü açısından tehdit oluşturmaktadır.

• Sanayi Atıkları ve Zirai İlaçlar

Doğal çevre ve sağlık açısından tehdit oluşturan unsurların başında Gediz Nehri'nin taşıdığı sanayi tesislerinin atıkları ile zirai ilaçlardan kaynaklanan kimyasal maddeler gelmektedir. Yalnızca havzanın değil, delta'nın bütününde sanayi tesislerinin atıklarından kaynaklanan kirlilik ve tarımsal üretim sürecinde zirai ilaç kullanımı önemli çevresel tehditlerin başında yer almaktadır.

Gediz Deltası'nda zirai ilaç kullanımı oldukça yaygındır. Zararlı otlara karşı ilaç kullanımı da oldukça yaygındır. Böcek ilacı kullanımı ise en yaygın olarak kullanılan ilaç türüdür. Kullanılan gübre büyük bir çoğunlukla kimyasal gübredir.

Deltahılar sanayi atıklarının ve kimyasal tarım ilaçlarının insanların hastalanmasına neden olduğuna, bölgede yaşayanların 20 sene önce daha sağlıklı olduğuna ve katı atıkların çevre kirliliği ve sağlık sorunları yarattığı görüşlerine katılmaktadırlar.

• Atık Çamur

İzmir Kentsel Biyolojik Atık Su Arıtma Tesisi kaynaklı günlük olarak 500-600 ton arası atık

çamur, 1. derece sit alanında depolanmaktadır. Atık çamur, doğal sit alanına çok ciddi zarar vermekte ve doğal habitatların bozulmasına ya da yok olmasına yol açmaktadır. Alanda biriktirilen atık çamur aynı zamanda Sasalı, Kaklıç, Çiğli ve Karşıyaka Mavişehir bölgesinde önemli koku sorunu yaratmaktadır.

Yönetim Birimlerinden Beklenenler ve Gelecek Öngörülleri

Gediz Deltası'nda gerçekleştirilen sosyo-ekonomik analizler çerçevesinde yerel halkın geleceğe ilişkin öngörülerini ve beklentilerini tespit edebilmek amacıyla yönetim birimlerinden beklentileri ve gelecekte delta'nın nasıl bir yapı sergilemesini öngördüklerini aktarmaları, beklentileri farklı sektörler itibarıyla belirtmeleri istenmiştir. Öngörüler ise, delta'nın gelecek vizyonun belirlenmesi sürecinde yerel halkın görüşlerini yansıtmaları açısından önem taşımaktadır.

Yönetim Birimlerinden Beklenenler

Farklı sektörler itibarıyla yönetim birimlerinden çok sayıda ve çeşitli beklentinin olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu çalışmada yalnızca sıklıkla ve önemle ifade edilen beklentiler yer almaktadır.

Tarım faaliyetlerini sürdürenlerin beklentileri:

- Ürün satış fiyatlarının iyileştirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirilme: Delta'nın tarımsal ürün üreticileri yetkili kuruluşlarca tarımsal üretim konusunda bilgilendirilmek ve bilinçlendirilmek istemektedirler.
- Çevresel/mekansal koşulların iyileştirilmesi.

Hayvancılık faaliyetlerini sürdürenlerin beklentileri:

- Çiftçinin korunması ve desteklenmesi, maliyetlerin azalması ve karın artması
- Kooperatifçiliğin gelişmesi.
- Mera alanları oluşturulması.
- Düşük faizlerle kredi verilmesi.

Balıkçılık faaliyetlerini sürdürenlerin beklentileri:

- Çevresel koşulların iyileştirilmesi.
- Balıkçı barınaklarının yapılması.

Son yıllarda yaşanan yerel, bölgesel ve küresel felaketler ise artık bizleri planlama süreçlerinde daha dikkatli ve hassas olmaya zorlamaktadır.

- Gediz Nehri'nin kirlilik sorununun çözülmesi.
- Ulaşım, su ve elektrik sorunlarının çözülmesi.
- Balıkçılık kooperatiflerinin hayata geçirilmesi ve verimli bir şekilde işletilmesi.

Gelecek Öngörülleri

Gediz Deltası'nda yaşayanlar, Kuş Cenneti'ndeki sazlıkların ve sulak alanların korunmasının doğal dengenin korunması açısından önemli olması, ayrıca deltanın bir sulak alan olarak canlıların yaşam alanı olması nedenleriyle mutlaka korunması gerektiği görüşüne katılmaktadır. Gediz Deltası'nda yaşayanların delta için gelecek öngörülleri ise şöyledir;

- *Üretimden kar edilmesi ve modern şartlarda tarım yapılması.*
- *Çevre/mekan koşullarının daha iyi olduğu bir ortamda tarımsal üretim yapılması.*
- *Tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilmesi için tarım alanlarının korunması.*
- *Tarım alanlarının kentleşme ve sanayileşmeye açılmaması.*
- *Deltanın sorunlarının üstesinden gelinmesi için ise öncelikle tarım, hayvancılık ve balıkçılık gibi deltanın yerel sektörlerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesinin ve yereldeki insanları kalkındıracak yeni iş kollarının yaratılması.*
- *Çevre kirliliğinin önlenmesi.*
- *Balıkçılığın geliştirilmesi.*
- *Barınağı ve yolu ile düzgün bir avlanma bölgesinin oluşturulması.*

Sonuç

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çeşitli politikalara irili ufaklı birçok sulak alan (sazlıklar, bataklıklar, deltalar, göller, vs.) kentsel arazi, ya da tarım arazisi oluşturmak adına kurutuldu ve bu bölgelerde ekolojik ve biyolojik çeşitlilik yok edildi. Planlama kurumu ne yazık ki, bu sürecin içinde yer alan başlıca aktörlerden birisiydi. 20. yüzyılın son çeyreği bilinçlenme ve ortak akıl oluşturma yıllarıydı. Yeterince bilinç sahibi olmadığımız durumlarda, ulusal ve uluslararası yasalar ile bilinçlenmek zorunda bırakıldık.

Son yıllarda yaşanan yerel, bölgesel ve küresel felaketler ise artık bizleri planlama süreçlerinde daha dikkatli ve hassas olmaya zorlamaktadır. Özellikle doğal alanların planlanmasında tüm tarafların planın her aşamasından haberdar olduğu şeffaf planlama süreçleri geliştirmek, ilgili ve teknik bilgiye sahip olan her kesimin görüşünün alınması ve özellikle planlama ve uygulama süreçlerine yerelde yaşayan halkın katılımı planın başarısı ile uygulanabilmesi için zorunludur.

Sulak alan yönetim planı hazırlama sürecinin tartışıldığı bu çalışmada Gediz Deltası yönetim planı örneğinde katılımcı bir planlama sürecinin ilk aşamalarının gerçekleştirildiği görülmektedir. Alanın sahip olduğu potansiyeller katılımın çeşitli boyutlarının kendiliğinden gelişimine olanak tanımıştır. Önemli olan, sürecin bu şekilde işlemeye devam ederek var olan potansiyeller ve tehditler doğrultusunda katılımcı, şeffaf ve uygulanabilir bir yönetim planının geliştirilmesidir. Böylelikle, ekolojik ve biyolojik özelliklerinin doğal haliyle korunması ve restorasyonu ile alanın koruma yaklaşımını akılcı kullanımının sağlanabileceği ve sulak alanın gelecek nesillere aktarılmasının sağlanabileceği düşünülmektedir.